

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СВІТОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Мельник І.О., канд. екон. наук, доцент, кафедра економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

Сільське господарство України є однією з провідних галузей національної економіки, яка не лише може забезпечувати населення нашої держави якісними продуктами, а й становить значну частку в зовнішній торгівлі України. Українські виробники постачають сільськогосподарську продукцію до 190 країн світу. За підсумками 2019 року економіка України посідає 62-ге місце серед всіх економік світу та 22-ге з-поміж країн Європи за загальним розміром ВВП, який становить 93,55 млрд. доларів США. З розрахунку ВВП на одну особу – 133-тя позиція в світі – \$2205,67 на рік [3]. Україна – потенційно багата країна, що усвідомлює себе й сприймається ззовні як політична й економічно міцна індустріально-аграрна держава

Питання виробництва продукції сільського господарства у світі та його регіонах досліджувались у працях вітчизняних вчених, зокрема О.Г. Білоруса, В.І. Власова, С.М. Кваші, Ю.О. Лупенка, М.І. Пугачова, а також у матеріалах українських та міжнародних фахових ресурсів.

Агросектор займає ключову роль в економіці України, забезпечуючи 9% ВВП, 18% зайнятості суб'єктів господарювання та 6% податкових надходжень [1]. Значення сільського господарства в економіці України зростало за останні 10 років. Найбільші зміни в частці агросектору у ВВП / експорті спостерігаються в роки економічних криз, що означає відносну стійкість галузі до кризових явищ: в умовах економічної рецесії агросектор падає набагато менше, ніж інші сектори. У 2020 році аграрна продукція залишилася основою зовнішньої торгівлі України. Частка сільськогосподарської продукції та продовольства у загальних обсягах українського експорту склала 45% або 22,2 млрд дол. США [2].

Разом з тим, імпорт зазначеної продукції досяг рівня 6,5 млрд \$, що на 13% більше ніж минулого року. Зовнішньоторговельний баланс агропродовольчої продукції склав 15,7 млрд дол. США [4]. В загальній структурі експорту найбільше зросли поставки продукції категорії жири та олії – на 22 % до 5,8 млрд дол. США. Поставки готової продукції збільшилися на 4% до 3,4\$. Поставки продукції тваринництва скоротилися на 7% і склали 1,2 млрд дол. США. Експорт продукції рослинництва зменшився на 8% і склав 11,9 млрд дол. США [5].

У 2019 році частка сільськогосподарської продукції та продовольства (групи 1-24 УКТЗЕД) у загальних обсягах українського експорту становила 44,3%, або 22,2 млрд. дол. США. Порівняно з 2018 роком обсяги аграрного експорту в 2019 році зросли на 19%, тоді як загальний експорт товарів з України за цей період збільшився на 6% [7]. Виробляючи 90-100 мільйонів тонн зернових культур щорічно, Україна зберігає провідні позиції у світі. При цьому країна є третім найбільшим експортером зерна у світі (щорічний експорт становить 50-60 мільйонів тонн).

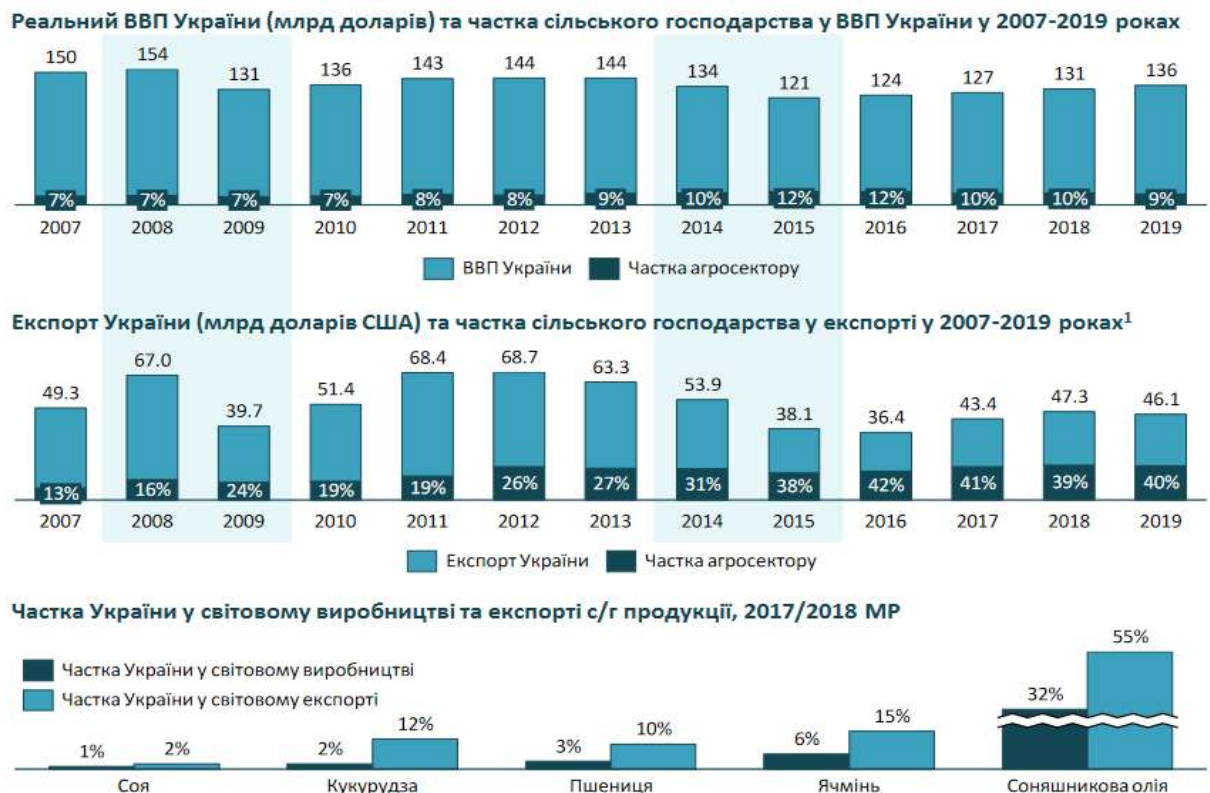

Рис.1. Ключова роль агросектору у вітчизняній економіці [6]

Завдяки своєму величезному потенціалу сільське господарство продовжує залишатися ключовою галуззю для інвестицій. Обсяг інвестицій в агропромисловий комплекс за дев'ять місяців 2020 р. склав більше 60 млрд грн з них 45 млрд грн безпосередньо на сільське господарство. Половина зазначених коштів була спрямована на проекти в галузі тваринництва, в т.ч. на будівництво ферм. Також значна частина інвестицій припала на проекти в сфері свинарства. В галузі рослинництва основна частина інвестицій була спрямована на будівництво елеваторів і потужностей для зберігання сільгоспкультур.

Ще однією з передумов для залучення інвестицій в сільське господарство є відкриття ринку землі в Україні. У перші два з половиною роки буде діяти обмеження на покупку землі – не більше 100 га в одні руки. З 2024 року обмеження складе до 10 тис га в одні руки [6]. Наразі іноземці та іноземні компанії офіційно не можуть бути власниками землі і лише після проведення всеукраїнського референдуму буде вирішено продавати землю іноземцям чи ні, але сам факт відкриття ринку землі є великим кроком у напрямку подальшого розвитку агробізнесу в Україні. Для збільшення експортного потенціалу Україна намагається розширити свою інфраструктуру, в тому числі і морські порти, через які йде відвантаження сільськогосподарської продукції за кордон. Стратегія розширення експортного потенціалу включає також розбудову морських портів.

Список використаних джерел

1. Білорус О. Г., Зубець М. В., Саблук П. Т., Власов В. І. Глобальна продовольча безпека. Київ : ННЦІАЕ, 2009. 486 с.
2. Власов В. І. Глобалістика: історія, теорія : монографія : у 2 т. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2012. Т. 2. 856 с.
3. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Кваша С.М., Кваша К.С. Стан та тенденції розвитку сільського господарства країн-членів Європейського Союзу. Київ : ННЦІАЕ, 2013. 40 с.
5. Патица Н.І. Тенденції та перспективи розвитку світових сільськогосподарських ринків як орієнтири для посилення українських позицій / Патица Н.І. // Економіка АПК. - 2019. - № 1 - С. 70
6. Програма стимулювання економіки для подолання наслідків COVID-19 «Економічне відновлення» URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/07.2020/programa.pdf>
7. Формування глобального і регіонального ринків сільськогосподарської сировини та продовольства : монографія / [Ю. О. Лупенко, М. І. Пугачов, Б. В. Духницький та ін.] ; за ред. Ю. О. Лупенка, М. І. Пугачова. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. 320 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Мороз Т.А., здобувач вищої освіти групи Б 3/2

Миколаївський національний аграрний університет

Процедура економічної глобалізації пов'язана з появою і поглибленням відносин серед національних економік різних країн, включаючи всі сторони економічного життя різних країн світу. Економічна глобалізація виражається в діях розширення міжнародного переміщення капіталів, обміну товарами і послугами, посилення трудових міграційних процесів в рамках світового господарства, зростанні ролі міжнародних науково-технічних зв'язків.

Глобалізація - це сукупність, що включає різні сфери світової спільноти. В основі глобалізації лежать процеси в області економіки і фінансів, що вважається фундаментом глобальних процесів в інших областях. Економічна глобалізація є вихідною ланкою процесів глобалізації. В її основі лежать